Универзитет „Гоце Делчев“

Штип, Р.С. Македонија

Проф. д-р Даниела Коцева

Продекан за настава

Факултет за образовни науки

Јазикот како императив за повисоки образовни постигнувања

1. За значењето на истражувањето, дефинирање на проблемот, предмет и цел на истражување;

2. Теориското објаснување на поимите;

3. Мултиетничкиот концепт на македонското образование;

4. Резултатите од спроведеното истражување за разликите во образовните постигнувања по етничка основа кај учениците во шест основни училишта во општините Штип, Кочани и Радовиш.

Јазикот како императив за повисоки образовни постигнувања

Предмет на истражување

- Основен проблем на кој се фокусира ова истражување е да се утврдат **разликите во образовните постигнувања** кај етничките заедници и **причините** кои ги имплицираат истите во основните училишта во општина Штип, Кочани и Радовиш.

- **За значењето на истражувањето, дефинирање на проблемот, предмет и цел на истражување:**
- Зошто?

- Значењето на образованието;
- Слабите постигнувања на учениците од различна етничка припадност;
- Семејството и неговото влијание врз развојот и напредувањето на децата;

Причини за разликите во образовните постигнувања:

-Актуелната социо-економска положба на етничките заедници во Македонија;

-Оддалеченоста на образовните институции;

-Културата, традицијата и навиките;

-Непознавањето на јазикот.

Слабите образовни резултати кај етничките групи обично се должат на културните вредности, семејните ставови кон образованието (особено кај девојчињата), релативната социо - економска позиција и образование на нивниот мајчин јазик и квалитетот.

- **Јазикот и образовните постигнувања**

-Јован Корубин, во своите социолошки теми за јазикот, ги издвојува следниве функции на јазикот: *комуникативна, изразна (експресивна), акумулативна, естетската , етничката, магичната* .

-Јазикот не е просто техничко средство за размена на информации, тој е и силен елемент на распознавање, како симбол на етничката или националната припадност, кохезиона сила на одделните човекови групи, а со тоа и еден вид делница од другите такви групи.

- **Јазичното прашање и образованието во Република Македонија;**
- **Јазикот и успехот-** особено се карактеристични податоците добиени од истражувањето на проф. Марија Ташева и соработниците, спроведени во текот на 1997 година.

Методот на истражување е комбиниран
Квантитативниот пристап
Квалитативниот пристап

Техники за истражување – слободно интервју, анкетен лист-прашалник

Примерок – Квантитативен – 300 ученици од VII и VIII одд. од шест ОУ на општина Штип, Кочани и Радовиш од кои по етничка основа се:

- -100 Македонци
- -100 Турци
- -70 Роми
- -30 Власи

- Квалитативен – 30 родители избрани лотариски од примерокот на учениците

Јазикот на образование и етничката припадност

- Јазик на кој учениците ја следат наставата во основното образование:
- 72,3% - македонски јазик/ 217 ученика 27,7% - турски јазик/ 83 ученика

- Јазик или јазиците на кои разговараат анкетираните ученици во семејствата;

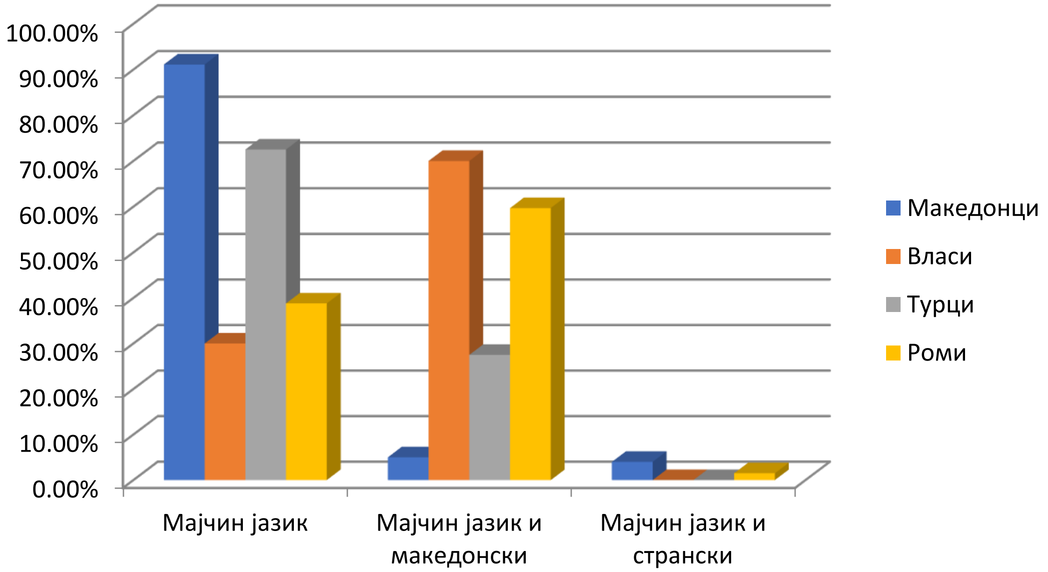

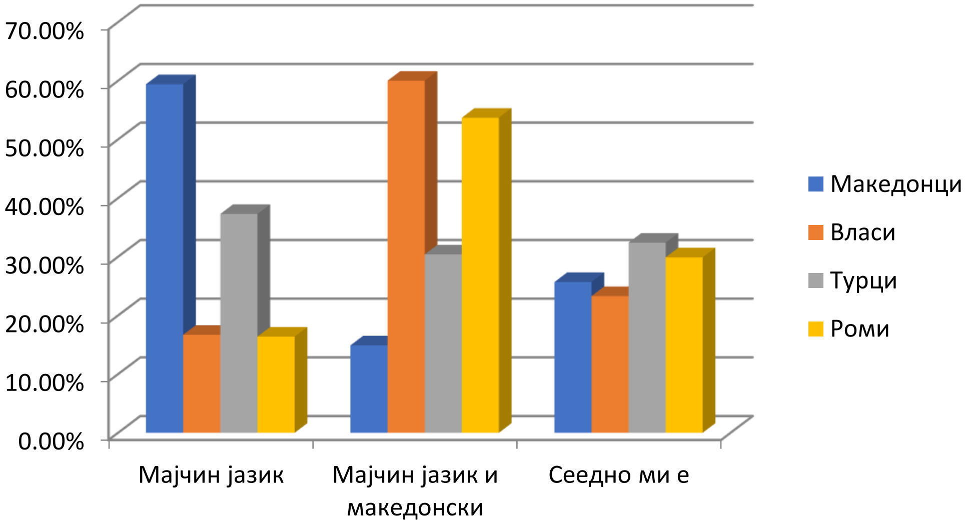

- Ставот на учениците на кој јазик треба да го продолжат средното и високото образование по етничка основа.

Јазикот или јазиците на кои разговараат во семејството

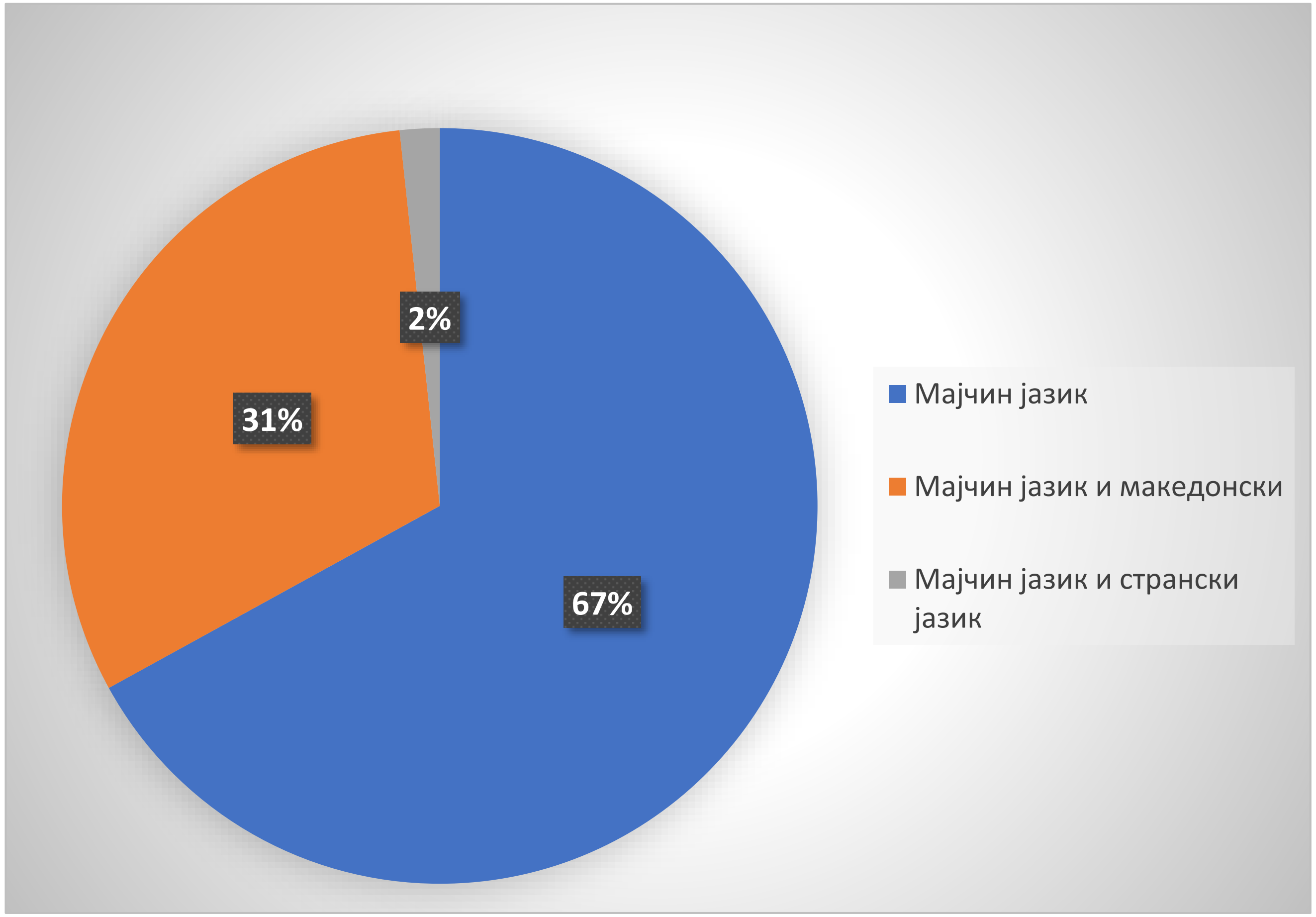

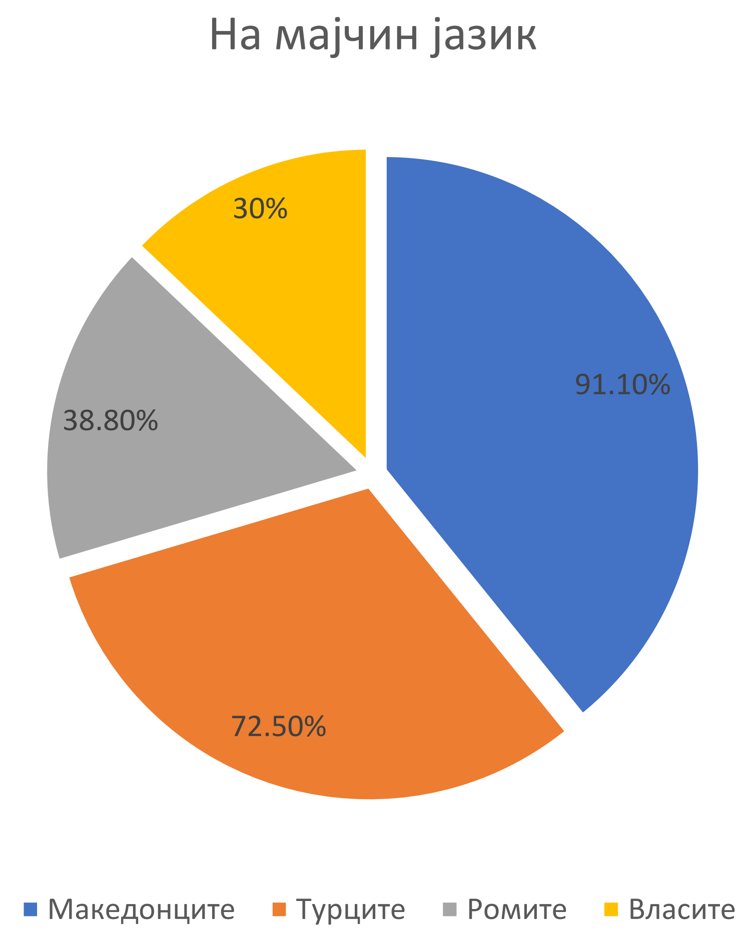

Ставот на учениците за јазикот на кој ќе го продолжат образованието

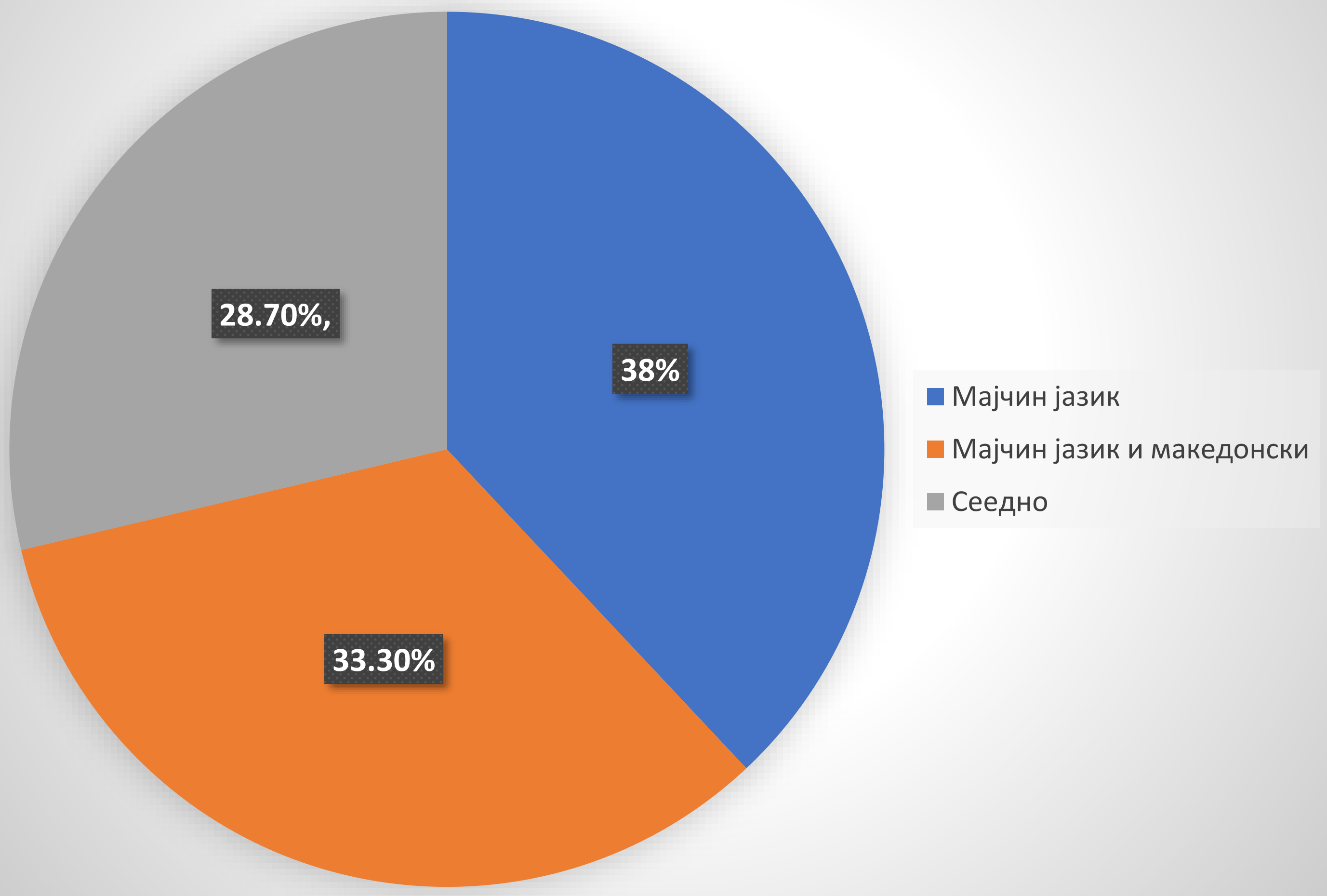

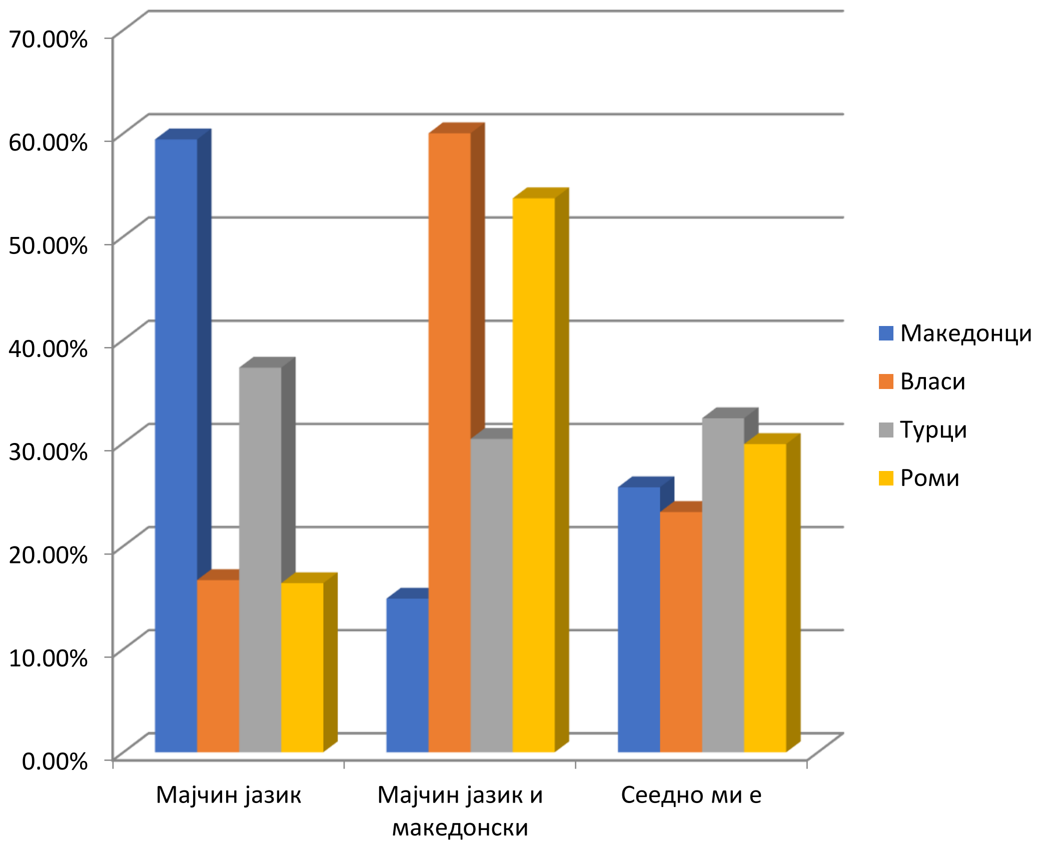

Успехот во училиштата според етничка припадност

Одлични: 35,3%

Мн. Добри: 23,7%

Добри: 24,7%

Доволни: 16,3%

- Успехот на учениците со кој ја завршиле претходната учебна година по етничка припадност;

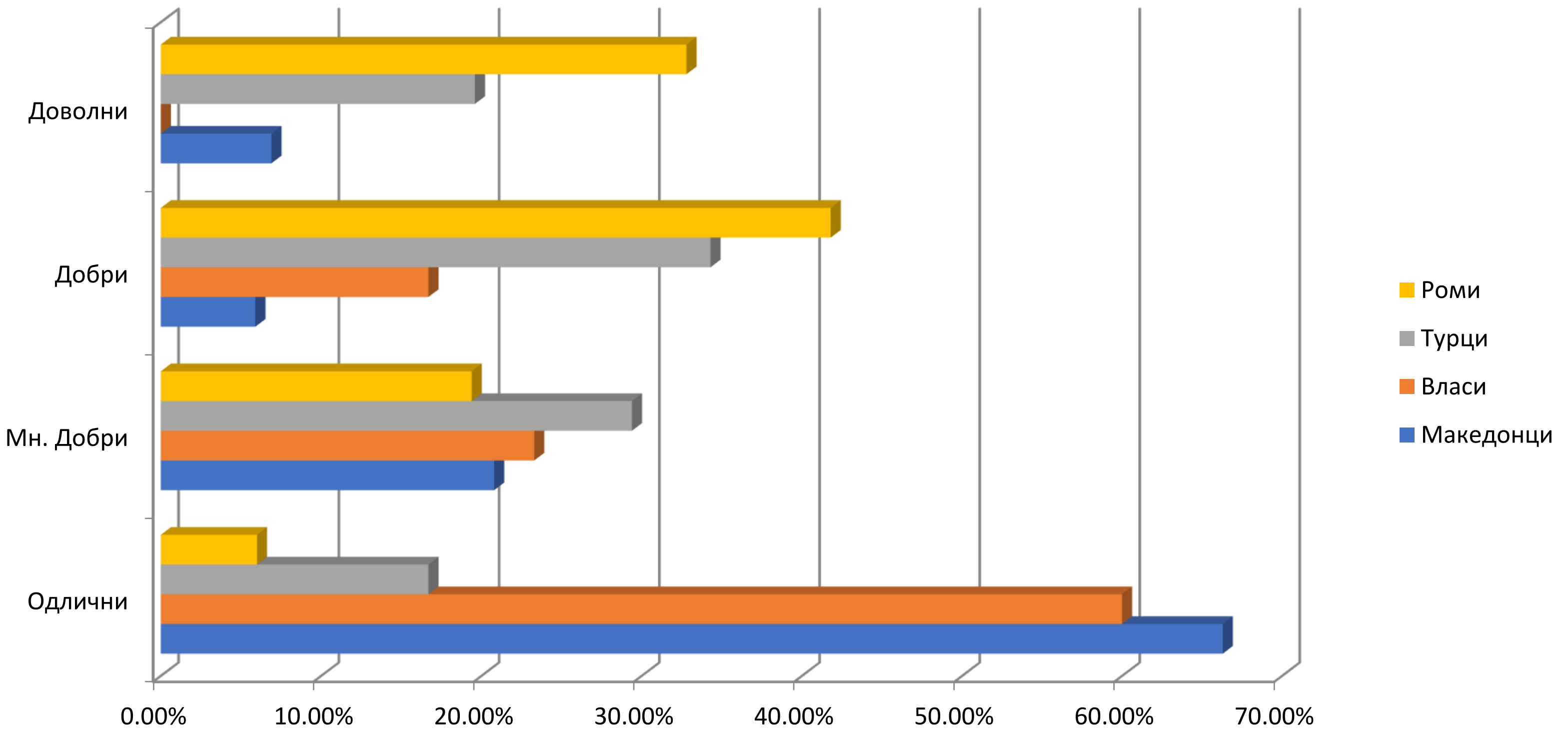

- Движење на успехот во текот на школувањето по етничка припадност;

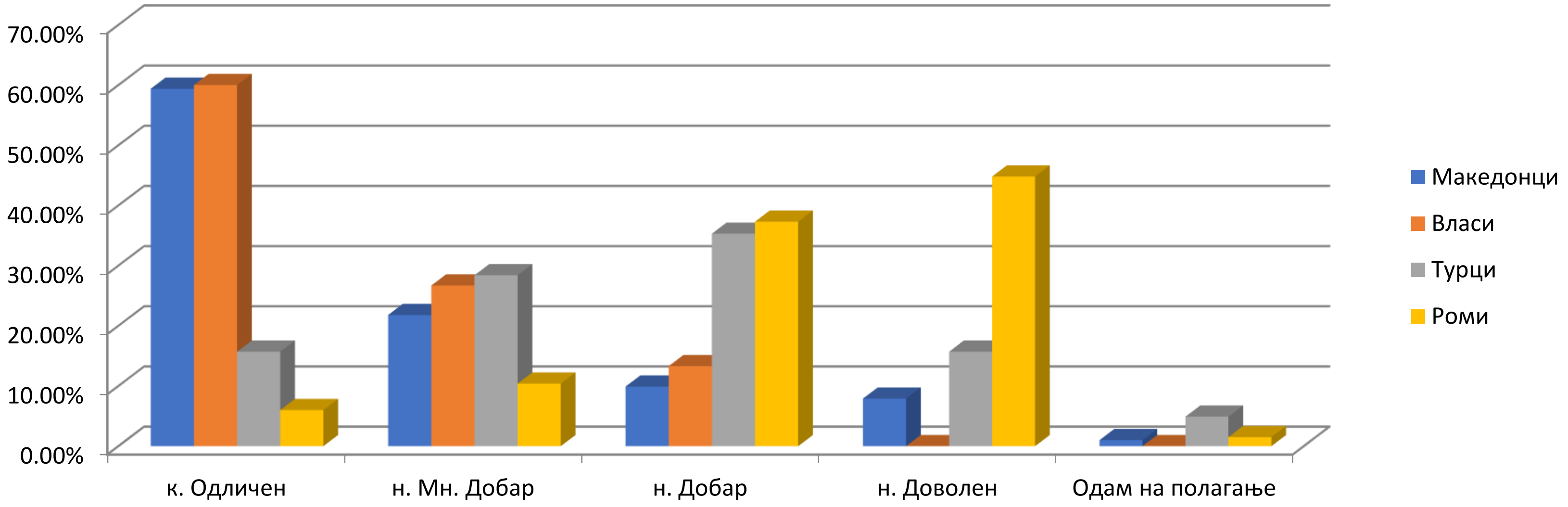

-Повторување во текот на школувањето по етничка припадност

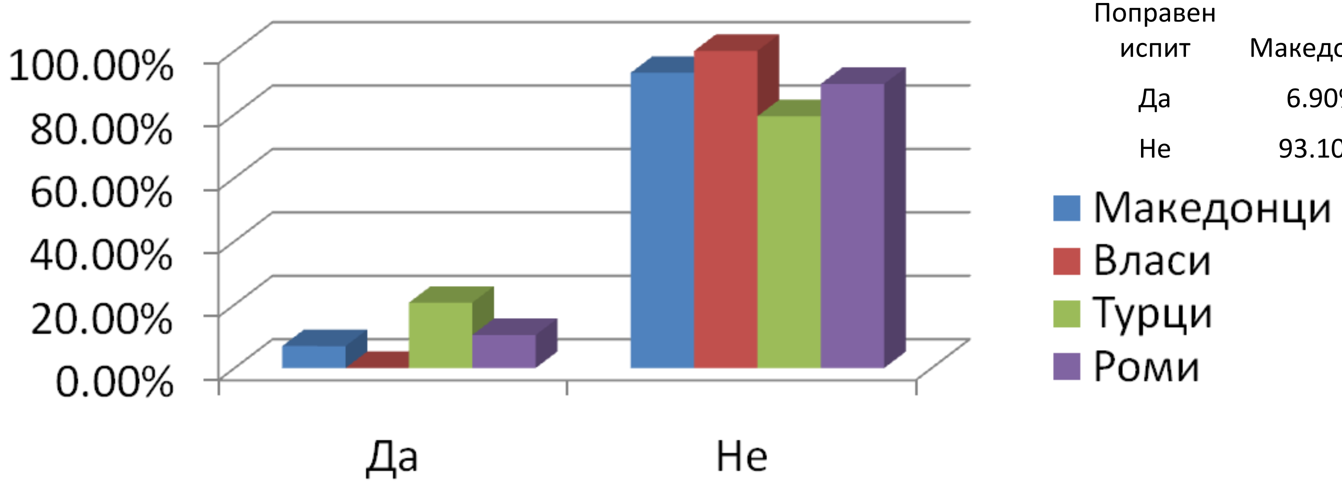

Поправен испит	Македонци	Власи	Турци	Роми
Да	6.90%	0%	20.60%	10.40%
Не	93.10%	100%	79.40%	89.60%

Заклучок:

Универзитет „Гоце Делчев“

Јазикот се истакнува како еден од факторите што влијаат на почетните образовни достигнувања и успехот. Учениците од различни етнички заедници, кои се навикнати да го користат својот мајчин јазик во своите семејства, се соочуваат со значителни предизвици при адаптирањето на стандардираниот, официјален македонски јазик при влегувањето во новата училишна средина.

Иако Северна Македонија има создадено услови за образование на мајчин јазик за сите етнички заедници во основното и средното образование (доколку се исполнети законските предуслови) и, од 2001 година, во високото образование, статистиките укажуваат на различни степени на застапеност на одредени заедници во образовните институции. И покрај исполнувањето на меѓународните стандарди во законодавството за образованието на етничките заедници на нивниот мајчин јазик, статистиките откриваат разлики во запишувањето на одредени заедници во образовните институции, иако нивната вклученост постепено се подобрува.

ВИ БЛАГОДАРАМ НА ВНИМАНИЕТО!
Универзитет
„Гоце Делчев“